

HAK DÎNİ KUR'ÂN DİLİ

Türkçe Tefsir

6

HAK DÎNİ KUR'ÂN DİLİ

Türkçe Tefsir

6

Elmalılı MUHAMMED HAMDİ YAZIR

Baskı ve Cilt

Fazilet Neşriyat ve Ticaret A.Ş.

2. Baskı, İstanbul 2018

ISBN

978-605-9953-20-7 (tk.)

978-605-9953-30-6 (6.c.)

T.C. Kültür Bakanlığı

Yayıncılık Sertifika No: 16384

© Bütün hakları Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.'ye aittir.
Eser Neşriyat'tan devralınan telif hakkı ile 1979 baskısından tıpkıbasım yapılmıştır.



Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No: 54 Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL

Tel: 0212 657 88 00 • Faks: 0212 657 95 88

www.fazilet.com.tr / bilgi@fazilet.com.tr

HAK DÎNİ KUR'ÂN DİLİ

Türkçe Tefsir

6

Elmalı
MUHAMMED HAMDİ YAZIR



HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELAMIN DİNİ

İSLÂM: IV

Elmalılı HAMDİ YAZIR

İNSANLAR şuur ve iradeleriyle yapacakları ve ancak bu şekilde bir kemal eseri olarak gösterebilecekleri işleri, muayyen bir maksada göre icra edeceklerinden, bu işlerin güzel ve hayırlı olabilmesi için, takip edilen hedefin sadece insanların kendi hayatlarından ve günlük meşgale ve endişelerinden ibaret olmaması lâzım gelir. Zekâ kudreti ve serbest iradesiyle geniş tasarruflarda bulunarak kâinatın muhtelif tabakalarında, madenler, nebatlar ve hayvanlar üzerinde, maddî ve mânev' âlemde az veya çok, daimî veya muvakkat hâkimiyet kurabilen insan, bu iktidarı kazanıncaya kadar Allahın rahmetinden, kendinden başkalarının çalışmalarından istifade etmiştir. Bu sebeple, hareketlerinde hedef olarak kendini büsbütün ortadan kaldırması mümkün olmasa bile tek hedefi kendisinden ibaret telâkki etmemesi de bir vazife olmalıdır. İnsanın, ruhî kudretini, hürriyetini bu şekilde hudutsuz ve hodbin farzetmesi, sonsuz âlem içinde bir zerreden başka bir şey olmıyan kendisini hâsâ cebbar bir Allah farzetmesine müsavi olur. Halbuki hilkatin en küçük bir cazibesi, en hafif bir darbesi, en küçük bir böceği, onun sadece kibir ve gururunun değil, kendisini bile mahvetmeğe kâfidir. İdrak ve şuur ile bunu

görüp farketmekte olan insanın böyle bir dâvaya cüret etmesi nasıl mümkün olabilir? Fiil ve hareketlerinin hedefini yalnız hususî hayatıyla veya gelip geçici hazları ile sınırlandırmak isteyen bir insan kendi kendini küçültmüş olacağından yapacağı işlerin kâinat içinde hiçbir değeri olamaz. Madem ki insan, şuursuz şekilde bir takım vazifeler ifa etmekte olan diğer kâinat kısımları içinde, şuur ve zekâsiyle, kuvvet ve irâdesiyle çalışma tarzıyla diğerlerine üstün olduğunu gösterebilecek vaziyettedir, o halde şuur ve irâdesinden çıkan bütün fiil ve hareketlerini de, insiyakî ve fitrî hareketlerinde olduğu gibi, hakikî ve umumî hedefe uydurmalıdır. Bunu yapabildiği takdirde insan,, kâinat içinde fitrî ve irâdî fiilleriyle iki katlı bir kıymet kazanacaktır. Yoksa gözlerinin önünde haberi olarak veya olmuyarak, cereyan etmekte olan hâdiseleri yalnız kendi nefsinde toplamak ve kendisinin ortadan kalkmasıyla bütün bu hâdiselerin feyizli neticelerini mahvetmek istemek, insanı, bu âlemin en sefil, en zararlı bir uzvu derecesine indirir. Demek oluyor ki, insan, şerefli yerine lâyük olmak için, kâinat mekanizmasında bir cihaz olduğunu idrak ederek fiil ve hareketlerini umumî ve hakikî hedefe tevcih etmeli, yalnız kendi nefsini gaye bilmemeli, hürriyetini kötüye kullanmamalıdır. İnsanın yaratılmasındaki hikmet, Allaha kulluk etmek, Allahın verdiği emanetlerden kuvvet alarak diğer mahlûklara feyiz dağıtmaktır.

Tecrübe ile sabittir ki insanlarda iş başarmak kudreti irâde kuvveti ile, irâde kuvveti ise inanma kuvvetiyle mütenasiptir. İnanışın batıl olması endişesiyle hiçbir şeye inanmamağı tercih edenlerin her bakımdan imansız olduklarını kabul etmek kabil değildir. Bu gibiler hiç olmazsa (Varlığın gayesi benim, her şey benim için, benim hazlarım içindir. Fakat ben hiçbir şey için değilim, benden başka ehemmiyet verilecek, hizmet edilecek hiçbir şey yoktur ve olmamalıdır) gibi inanışlardan kurtulmuş değillerdir. Eğer buna da inanmıyorlarsa bu âlem içinde hiçbir emeli değerleri kalmamış demektir, mesud olmak haklarını kendi kendilerine iskat etmiş olurlar. Gerçi insanlar bazan zan ile de hareket etmek mecburiyetine düşerler. Fakat bunun muvaffakiyet değeri pek düşük olur.

İnanmak, insana bir takım hakikatları kazandırır. Bu hakikatların ilâvesiyle insanda vicdan tabakaları teessüs edip gelişir, vicdan ile eşya arasında yeni nisbetler husule gelir. Bu vicdan ve nisbetin tesiriyle beşer fiil ve hareketleri kuvvetli ve kıymetli olur. İnanılan hakikatlar arasındaki intizam ne kadar kuvvetli olur ve bunlarla ilgili ruh ne kadar vahdetini muhafaza edebilirse vicdanın hükümleri de o nisbette kuvvetli ve yapılan iş o nisbette metin olur. İnsanın inandığı hakikatlar her ne kadar çok gibi görünebilirse de asıl mühim olan, bu inanışları birbirine